



Hellenic Business Association of Serbia

Helensko Privredno Udruženje Srbije

ΕΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΗ ΣΕΡΒΙΑ

(Ιούλιος 2014)

Γενική παρουσίαση και νομοθετικό πλαίσιο

Γενική παρουσίαση

Η βιομηχανία, ο ιδιωτικός τομέας και η οικονομία στη Σερβία βρίσκονται εδώ και πολλά χρόνια σε δύσκολη κατάσταση. Οι λόγοι είναι πολυάριθμοι και καλά γνωστοί: οι πρόσφατοι πόλεμοι, ο αγώνας για την πολιτική εξουσία στο παρελθόν, η διαφθορά και η κακή επιχειρηματική ηθική, το παραμελημένο εκπαιδευτικό σύστημα και οι ανεπαρκείς θέσεις εργασίας που ως αποτέλεσμα έχουν την αποχώρηση των νέων στο εξωτερικό, η παγκόσμια και η περιφερειακή οικονομική κρίση –είναι μόνο μερικοί από αυτούς. Επομένως, οι επενδύσεις και άλλα είδη οικονομικών «ενέσεων» είναι εξαιρετικής σημασίας. Οι εγχώριοι επενδυτές έχουν περιορισμένους πόρους και συχνά αναγκάζονται να απευθυνθούν στις τράπεζες, με αποτέλεσμα τα έτοιμα χρήματα να είναι πολύ λίγα – που συνεπάγεται την ανάγκη όπως προσελκυσθούν ξένοι επενδυτές στη Σερβία. Ακόμη και πριν, και ειδικά από την παλινόρθωση της δημοκρατίας, οι σερβικές Κυβερνήσεις έκαναν μερικές προσπάθειες και αλλαγές του νομικού και του θεσμικού πλαισίου, με σκοπό την δημιουργία ενός δελεαστικού, νομικά προβλέψιμου και ασφαλούς για ξένες επενδύσεις περιβάλλοντος: στον τομέα της απασχόλησης και σχετικά με αυτόν, αλλά και σε άλλους τομείς, όπως οι φόροι και οι εισφορές, οικοδομικές άδειες, στρατηγικές, κατάλογος των περιοχών, τομέων και έργων που χρήζουν ανάπτυξης, το θέμα των παραχωρήσεων και δημόσιο-ιδιωτικών συνεταιρισμών κλπ.

Η στρατηγική επιλογή της νυν κυβέρνησης είναι η προσέλκυση ξένων επενδύσεων, και πολυσήμαντο ρόλο σε αυτό έχουν οι 13 ελεύθερες ζώνες στη Σερβία, δεδομένου ότι προσφέρουν στους ενδιαφερόμενους ειδικές επιχειρηματικές διευκολύνσεις. Προς το παρόν μέσα στις ελεύθερες ζώνες ήδη δραστηριοποιούνται περίπου 200 εταιρείες, και σε κάθε ελεύθερη ζώνη βρίσκεται τουλάχιστον μια αλλοδαπή εταιρεία.

Η Κυβέρνηση της Σερβίας έχει επίσης καθορίσει τις τροποποιήσεις του περί ιδιωτικοποιήσεων Νόμου, του Νόμου περί πτώχευσης και εργασίας, ύστερα από την έγκριση των οποίων θα ήταν εφικτή η επίλυση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν ορισμένες σερβικές εταιρείες οι οποίες μπορούν να αναδιαρθρωθούν και οι οποίες θα ήταν ενδιαφέρουσες και για τους ξένους επενδυτές.

Προκειμένου να επισημάνουν τα υπάρχοντα προβλήματα και τους τομείς που μπορούν να βελτιωθούν, οι ήδη παρόντες στη Σερβία ξένοι επενδυτές έχουν σχηματίσει το Συμβούλιο ξένων επενδυτών (FIC) που συνεχώς αναλύει την κατάσταση στον τομέα των ξένων επενδύσεων στη Σερβία, εστιάζοντας στους νόμους, τους προβληματικούς τομείς και προτείνοντας στις αρμόδιες αρχές τις απαιτούμενες αλλαγές. Μια άλλη μορφή επικοινωνίας με τους αρμόδιους είναι μέσα από διάφορα εμπορικά και κλαδικά επιμελητήρια, τα οποία συγκεντρώνουν ξένες και εγχώριες εταιρείες και επιτηδευματίες.

Επίσης, είναι χρήσιμο να αναφερθεί το Εμπορικό επιμελητήριο της Σερβίας, οι διάφορες αρχές, η SIEPA, η Μόνιμη Συνέλευση πόλεων και δήμων (SKGO) και άλλες οι οποίες όλες συμβάλλουν στη βελτίωση της κατάστασης στον τομέα αυτό. Η νυν Κυβέρνηση ανήγγειλε για το 2014 την υιοθέτηση νέου πακέτου ενθαρρυντικών για τους επενδυτές μέτρων, ειδικά για τους ξένους επενδυτές, όμως αυτό ασφαλώς υπόκειται στη διαθεσιμότητα των κονδυλίων στον προϋπολογισμό της Δημοκρατίας της Σερβίας.

Ο Νόμος περί ξένων επενδύσεων

Πολλοί νόμοι και κανονισμοί στη Σερβία διέπουν άμεσα ή έμμεσα τον τομέα των επενδύσεων, όμως ο κυριότερος είναι οπωσδήποτε ο **Νόμος περί ξένων επενδύσεων** (Νόμος), που υιοθετήθηκε στις 26 Ιανουαρίου του 2002 με την ιδέα να δημιουργηθεί για ξένους επενδυτές ένα ασφαλές νομικό πλαίσιο, το οποίο είναι αναγνωρίσιμο και συμβατό με το νομοθετικό



Hellenic Business Association of Serbia

Helensko Privredno Udruženje Srbije

πλαίσιο των χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης από την οποία προέρχονται οι περισσότεροι ξένοι επενδυτές, αλλά και λόγω της διαδικασίας προσχώρησης της Σερβίας στην ΕΕ.

Με λίγα λόγια, ο εν λόγω Νόμος διέπει τις ξένες επενδύσεις στις καινούργιες ή υφιστάμενες εμπορικές εταιρείες και σε άλλα είδη κερδοσκοπικών οργανώσεων. Οι επενδύσεις σε ασφαλιστικές εταιρείες, τράπεζες και άλλες χρηματοοικονομικές οργανώσεις, όπως και σε τυχερά παιχνίδια και ελεύθερες ζώνες, διέπονται από ειδικούς νόμους κι όχι από τον ως άνω.

Ξένος επενδυτής είναι κάθε αλλοδαπό νομικό ή φυσικό πρόσωπο με έδρα ή μόνιμη κατοικία στην αλλοδαπή, ή Σέρβος πολίτης με παραμονή στην αλλοδαπή διάρκειας μεγαλύτερης του ενός έτους, ενώ η ξένη επένδυση είναι επένδυση σε σερβική εμπορική εταιρεία με την οποία ξένος επενδυτής αποκτά μερίδιο ή μετοχές στην εν λόγω εταιρεία, ή αποκτά κάποιο άλλο περιουσιακό δικαίωμα με το οποίο πραγματοποιεί τα επιχειρηματικά του συμφέροντα στη Σερβία.

Σύμφωνα με τον εν λόγω Νόμο, οι βασικές μορφές των ξένων επενδύσεων είναι μέσω σύστασης νέας εμπορικής εταιρείας στη Σερβία ή μέσω αγοράς μετοχών ή μεριδίων σε ήδη υφιστάμενη εταιρεία. Όμως, ειδικές μορφές των ξένων επενδύσεων αποτελούν και η παραχώρηση σε ξένο επενδυτή των παρακαταθηκών για τη χρήση των φυσικών πλούτων, των κοινόχρηστων αγαθών ή για την άσκηση δραστηριότητας γενικού συμφέροντος. Επίσης, σε ξένο επενδυτή δύναται επίσης να εγκριθεί η κατασκευή, η εκμετάλλευση και η μεταβίβαση κάποιου κτιρίου ή εγκατάστασης, όπως και των εγκαταστάσεων υποδομής και επικοινωνιών.

Η ιδέα για την υιοθέτηση του εν λόγω Νόμου ήταν επίσης να εγγυηθούν στους ξένους επενδυτές ορισμένα δικαιώματα, τα πιο σημαντικά εκ των οποίων είναι τα κάτωθι:

- ελευθερία επενδύσεων – περιορισμό αποτελεί η επένδυση σε εταιρεία παραγωγής και πώλησης όπλων, οπότε απαιτείται όπως εκπληρωθούν ειδικοί όροι και απαιτήσεις των αρμόδιων οργάνων
- εθνική μεταχείριση – που δίνει σε ξένους επενδυτές ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις ως προς τις επενδύσεις τους, που έχουν εγχώρια νομικά ή φυσικά πρόσωπα. Όμως, τα διατάγματα της Κυβέρνησης (περί διάφορων επιδοτήσεων μόνο για ξένους επενδυτές), εξαιρούνται από τον εν λόγω κανόνα της εθνικής μεταχείρισης, και δίνουν στους ξένους επενδυτές καλύτερους όρους απ'ό,τι στους εγχώριους (συνηθισμένο στον τομέα των συναλλαγματικών εργασιών, φόρων, δασμών). Επίσης, τέτοια μεροληψία είναι δυνητικά αντισυνταγματική.
- πλήρης νομική προστασία και ασφάλεια - οι ξένοι επενδυτές έχουν ίση νομική θέση και δραστηριοποιούνται όπως και όλα τα άλλα νομικά πρόσωπα στη Σερβία, απολαμβάνοντας πλήρη νομική προστασία και βοήθεια.
- ελευθερία μεταβίβασης κερδών και περιουσίας - ο μόνιμος επενδυτής μπορεί ελεύθερα, χωρίς καθυστέρηση και σε μετατρέπτο νόμισμα να επιστρέψει όσα έχει επενδύσει στη Σερβία, ειδικά τα κέρδη και τα μερίσματα, την περιουσία που του αναλογεί ύστερα από την παύση της εταιρείας με ξένη συμμετοχή, τα κονδύλια που απέκτησε με την πώληση μετοχών ή εταιρικών μεριδίων κτλ.
- εφαρμογή πιο ευνοϊκής νομοθεσίας – σε περίπτωση που ξένη νομοθεσία είναι πιο ευνοϊκή από την σέρβικη που άλλως θα εφαρμοζόταν.

Διάφορες διευκολύνσεις και κίνητρα

Ο Νόμος προβλέπει κίνητρα όπως η ελεύθερη εισαγωγή εμπορευμάτων που αποτελούν το αντικείμενο της επένδυσης, φορολογικές και τελωνειακές εξαιρέσεις και οφέλη, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται οι κανονισμοί που διέπουν την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.

Οι φορολογικές διευκολύνσεις που σχετίζονται με την απασχόληση είναι επίσης διαθέσιμες στους ξένους επενδυτές ως εργοδότες, και ειδικότερα για τις κάτωθι κατηγορίες εργαζομένων:

- Άτομα ηλικίας άνω των 45 ετών
- Άτομα ηλικίας κάτω των 30 ετών
- Ανάπηροι

όπου ο εργοδότης απαλλάσσεται από την υποχρέωση πληρωμής του φόρου εισοδήματος και των κοινωνικών ασφαλίσεων των οποίων είναι υπόχρεος,-



Hellenic Business Association of Serbia

Helensko Privredno Udruženje Srbije

- **80%** για άτομο ηλικίας άνω των 45 ετών που είναι άνεργο 6 μήνες (η διευκόλυνση εφαρμόζεται κατά τη διάρκεια του διαστήματος 3 ετών από την ημέρα της σύναψης της σύμβασης εργασίας)
- **100%** για άτομο ηλικίας άνω των 50 ετών που είναι άνεργο 6 μήνες, και για άτομο κάτω των 30 ετών χωρίς προηγούμενη προϋπηρεσία (η διευκόλυνση εφαρμόζεται κατά τη διάρκεια του διαστήματος 3 ετών από την ημέρα της σύναψης της σύμβασης εργασίας), όπως και σε περίπτωση ατόμου ηλικίας κάτω των 30 ετών που είναι άνεργο 3 μήνες (η διευκόλυνση εφαρμόζεται κατά τη διάρκεια του διαστήματος 2 ετών από την ημέρα της σύναψης της σύμβασης εργασίας).
- **100%** όταν πρόκειται για σύμβαση εργασίας που συνάφθηκε με ανάπηρο, κατά τη διάρκεια του διαστήματος 3 ετών από την ημέρα της σύναψης της σύμβασης εργασίας.

Οι δημόσιες επιχορηγήσεις χορηγούνται κατά καιρούς για τις λεγόμενες Greenfield και Brownfield επενδύσεις στην παραγωγή, για τον τομέα προς τις εισαγωγές προσανατολισμένων υπηρεσιών και για τον τουρισμό. Τα ποσά κυμαίνονται από 4.000 μέχρι 10.000 ευρώ για κάθε νέα θέση εργασίας κατά το διάστημα 3 ετών από την ημέρα της σύναψης της σύμβασης με την οποία εγκρίνονται τα εν λόγω κονδύλια.

Ειδικά κίνητρα για τους επενδυτές αποτελούν και τα ποσά -

- μέχρι 17 % της συνολικής αξίας των επενδύσεων σε έργα άνω των 100 εκατομμυρίων ευρώ που προβλέπουν τουλάχιστον 300 νέες θέσεις εργασίας,
- μέχρι 17 % της συνολικής αξίας των επενδύσεων σε έργα άνω των 30 εκατομμυρίων ευρώ που προβλέπουν τουλάχιστον 150 νέες θέσεις εργασίας,
- μέχρι 20 % της συνολικής αξίας των επενδύσεων σε έργα άνω των 50 εκατομμυρίων ευρώ που προβλέπουν τουλάχιστον 300 νέες θέσεις εργασίας,

κι όλα μέσα σε διάστημα 10 ετών από την ημέρα της σύναψης της σύμβασης με την οποία εγκρίνονται τα εν λόγω κονδύλια.

Οι ως άνω επιχορηγήσεις καθίστανται διαθέσιμες ύστερα από την προκήρυξη του δημοσίου διαγωνισμού από τις αρμόδιες δημόσιες αρχές. Το ύψος των κονδυλίων που εγκρίνονται εξαρτάται μεταξύ άλλων και από την τοποθεσία του προβλεπόμενου επενδυτικού έργου.

Οι ελεύθερες ζώνες εξασφαλίζουν σε επενδυτή ειδικές διευκολύνσεις και προνομιούχο φορολογικό καθεστώς, οι χρήστες απαλλάσσονται από τον ΦΠΑ και τους δασμούς για την εισαγωγή των πρώτων υλών και των υλικών που προορίζονται για την παραγωγή προς εξαγωγή αγαθών, μηχανημάτων, εξοπλισμού και οικοδομικών υλικών. Επίσης, οι παραγωγείς δεν πληρώνουν τον ΦΠΑ για τα ηλεκτροπαραγάγα, και η κάθε ζώνη έχει τελωνειακό κατάστημα, ούτως ώστε ο εκτελωνισμός να διενεργείται γρήγορα και χωρίς δυσκολίες.

Συντάκτης: Jasmina Kuzenko-Taskovic, Δικηγόρος